

Ringvirkningsanalyse av reiselivet i Trysil

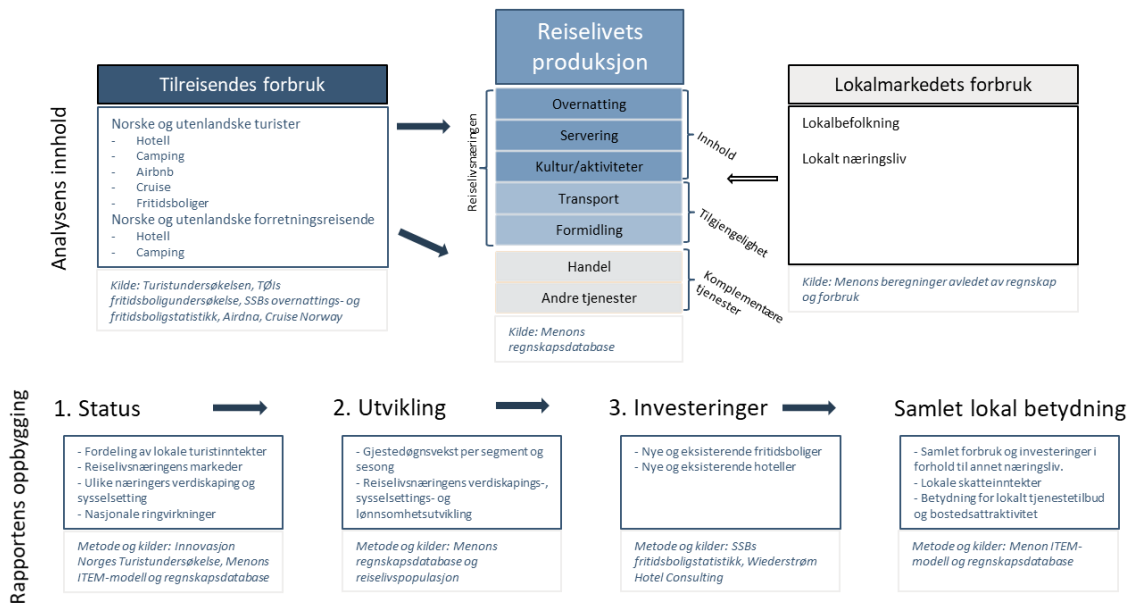

Foto: Ola Mattson/Skistar Trysil

Rapportens innhold og oppbygging

Rapporten er en av ni caserapporter Menon gjennomfører på vegne av NHO Reiseliv 2019. Formålet med rapportene er å kartlegge og analysere tilreisendes forbruk, lokalmarkedets betydning og reiselivets produksjon. Vi sammenstiller en rekke kilder og metoder for å gi en best mulig oversikt over reiselivets betydning for lokal verdiskaping og sysselsetting i Trysil.

Vi opererer med fire segmenter av norske og utenlandske turister og feriereisende, vi kartlegger verdiskaping i innholdsbransjene, transport og formidling samt andre næringer og underleverandører, og vi viser utviklingen i både turismen og næringslivet over tid.

Metoder og kilder

Menon har utviklet en **økonomisk beregningsmodell for reiseliv** for å kunne estimere ringvirkninger av **tilreisendes lokale forbruk**. Modellen henter inn informasjon fra overnattingsstatistikk, Innovasjon Norges Turistundersøkelse, Menons regnskapsdatabase (Regnskapsregistrene i Brønnøysund), samt nasjonalregnskapstall og næringskryssløp fra SSB.

Vi legger beregningene av antall gjestedøgn etter overnattingsform og segment til grunn for beregningene av økonomiske effekter. Deretter benyttes informasjon om gjennomsnittlig døgnforbruk fra Turistundersøkelsen. Vi omregner totalt forbruk (omsetning) i ulike vare- og tjenestekategorier til verdiskapings- og sysselsettingstall ved hjelp av **Menons regnskapsdatabase**. Databasen inneholder regnskapsinformasjon for alle foretak i Norge med plikt til å levere regnskap til Brønnøysundregistrene, og har blitt utviklet gjennom flere år. Herfra trekker vi ut informasjon om samtlige reiselivsbedrifter i Norge, basert på de ulike bransjene som til sammen utgjør **reiselivsnæringen** (overnatting, servering, transport, formidling og opplevelser).

I denne rapporten viser vi også **utviklingen i reiselivsnæringen**. Her bruker vi regnskapstall fra de lokale bedriftene i reiselivsnæringen.

Vi får ulike tall ut fra de ulike datakildene og metodene vi bruker. Vi beregner blant annet verdiskaping både avledet av de **tilreisendes beregnede forbruk** og i de **rapporteringspliktige reiselivsbedriftene**.

En stor fordel med regnskapsdatabasen er at den inneholder avdelingsdata, det vil si at bedrifter som har avdelinger registrert lokalt, men som eventuelt har hovedkontor andre steder, også er inkludert. På denne måten får vi synliggjort den verdiskapingen og sysselsettingen som faktisk finner sted lokalt, uavhengig av hvor foretaket har valgt å lokalisere hovedkontoret. I tillegg blir sysselsetting og verdiskaping fordelt på fylker og regioner på en riktigere måte. Informasjonen går tilbake til 2004.

A wide-angle photograph of three cyclists on a mountain ridge. The sun is low on the horizon, creating a strong lens flare and silhouetting the cyclists. The foreground is covered in dense, low-lying vegetation. The background shows a vast landscape with distant mountains and a body of water under a clear blue sky.

Status for reiselivet i Trysil

Foto: Ola Mattson/Skistar Trysil

Reiselivet definerer Trysil

Trysil er med sine 3014 km² den tredje største kommunen i Sør-Norge. Trysil har i overkant av 6500 innbyggere, og mange av disse jobber i tjenestenæringer rettet mot reiselivet. Trysil er Norges nest største hyttekommune, etter Ringsaker, med 6645 fritidsbygninger. Dermed er det faktisk flere hytter enn innbyggere i Trysil.

Trysilfjellet er Norges største skianlegg, og er trolig også alpinanlegget i Norge med høyest omsetning. Trysil er også godt på vei med en helårs reiselivssatsing, der sykkeltilbudet står sentralt.

Trysil har fire hoteller, med til sammen 500 rom. Det ble tilbrakt 240 000 gjestedøgn ved hotellene i 2018. Totalt hadde Trysil i overkant av 900 000 gjestedøgn i 2018.

Trysil har hatt en moderat befolkningsnedgang de siste årene, med knapt 200 færre innbyggere i 2018 enn i 2008. Antall innbyggere har hatt en liten økning fra 2016.

Reiseavstanden fra Oslo er på 21 mil, og det gjør Trysil godt tilgjengelig for helgeturer fra hovedstaden og områdene rundt. Tilgjengeligheten til Trysil vil øke ytterligere når den nye flyplassen i Sälen i Sverige står ferdig, en 40 minutters kjøretur fra Trysil.

Særpreg, muligheter og utfordringer for reiselivet i Trysil

Særpreg

- Godt organisert utbygging helt fra starten, og godt samarbeid mellom aktører.
- Familiedestinasjon.
- Baseturisme og lang oppholdstid: Utlendinger blir i fem netter.
- Økt sommeraktivitet med bl.a. stisykling siden 2014.

Muligheter

- Ny flyplass i Sälen øker tilgjengeligheten og åpner nye markedsmuligheter.
- Det bygges stadig nye hytter.
- Mer snøsikkert enn destinasjoner sør i Europa.
- Befolkningsnedgangen har snudd.

Utfordringer

- Trysilfjellet er kanskje snart fullt utnyttet?
- For høy kapasitetsutnyttelse i høysesong?
- Vanskelig å opprette helårsarbeidsplasser, som vil øke tilgangen til kvalifisert arbeidskraft og øke folketallet?

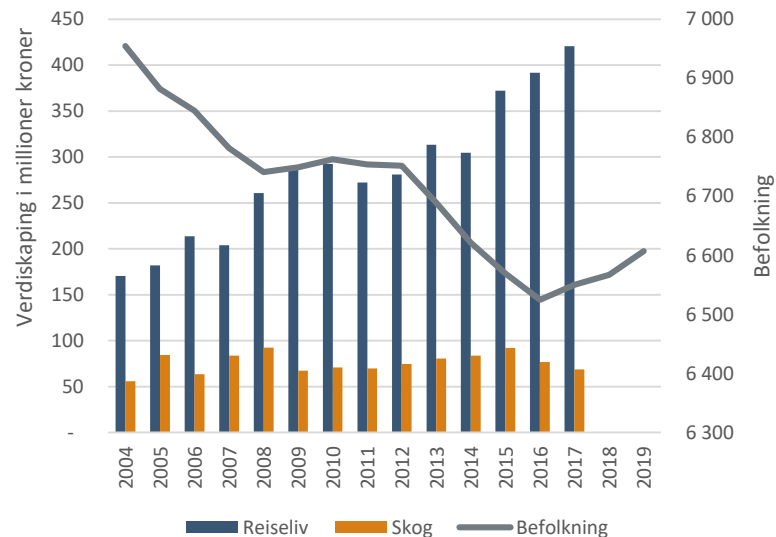
Trysil har hatt en vellykket omstilling fra skog til reiseliv

Figuren til høyre viser utvikling i verdiskapingen i reiselivet og skog- og trenæringen i Trysil på den venstre aksene, sammen med befolkningsutviklingen på den høyre aksene.

Skog- og trenæringen var stor i Trysil på 1900-tallet, med skogsdrift, fløting og foredling. Automatisering og teknologiutvikling førte til gradvis reduksjon i arbeidskraftsbehovet i næringen.

En målrettet satsning på reiseliv har kompensert noe for nedgangen i sysselsettingen i skog- og treindustrien. Folketallet har gått ned i Trysil i mange år. Siden 2016 har folketallet økt litt, men det er for tidlig å si om det er en trend som blir varig. Sommersuksessen i Trysil gir i så måte grunn til optimisme, ved at det kan legge til rette for flere helårsarbeidsplasser som kan få flere til å flytte til Trysil.

Utvikling i verdiskapingen i reiselivet og skog- og trenæringen (venstre akse) og utviklingen i folketallet (høyre akse) i Trysil 2004-2019. Kilde: Menons regnskapsdatabase og SSB.

Trysil ligger godt an til å nå målene i reiselivsstrategien fra 2012

Trysils reiselivsstrategi ble utarbeidet i 2012 av en arbeidsgruppe med aktører fra reiselivet, grunneiere og kommunen, og den var også ute på høring blant alle eierne i destinasjonsselskapet. De overordnede målene inneholder konkrete mål for kommersielle gjestedøgn, hyttebygging og befolkningsutvikling.

Med ca. 900 000 gjestedøgn i 2018 (ifølge Destinasjon Trysils tall), kan målet om 1 million i 2020 være innen rekkevidde.

Trysil er den største hyttebygger-kommunen sammen med Øyer i 2018, og ligger like foran Ringsaker i nybygging.

Innbyggertallet ble redusert fra ca. 6700 til 6500 mellom 2012 og 2016, men har nå økt til 6600 igjen.

Overordnede mål for reiselivet i Trysil, hentet fra reiselivsstrategien fra 2012.

Overordnede mål 2020

Innen 2020 skal Trysil som Norges ledende reiselivs- og hyttedestinasjon

- ha 1 000 000 kommersielle gjestedøgn i 2020 (fra 630 000 i 2011) hvorav 800 000 kommersielle gjestedøgn er i perioden november–april (fra 526 000 i 2011) og 200 000 kommersielle gjestedøgn mai–oktober (fra 70 000 i 2011)
- være den største hyttebygger-kommunen i Norge, tuftet på kvalitet, lokal verdiskaping og bærekraftig materialbruk.
- snu den negative befolkningsutviklingen og øke innbyggertallet fra 6700.

Trysil har klart flest gjestedøgn i vintermånedene

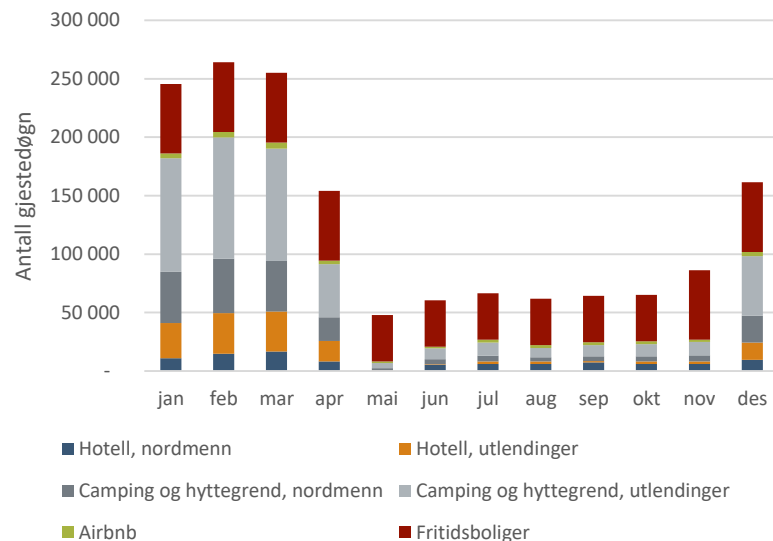
Trysil tiltrekker seg svært mange turister årlig. Vi har sammenstilt kommersielle gjestedøgn på hotell, camping og hyttegrend, med data fra Airbnb, og beregnede antall overnattinger på hytter i regionen og finner at det var drøyt 1,5 millioner gjestedøgn i 2018.

Vi beregner at de 6645 fritidsbygningene i Trysil gav ca. 600 000 gjestedøgn, mens det var 900 000 gjestedøgn på kommersielle overnattingssteder. Vi beregner at Airbnb stod for 34 000 gjestedøgn.

Gjestedøgnene ved private fritidsboliger er beregnet ut fra TØIs (2008) anslag for gjennomsnittlig antall gjestedøgn ved hytter per fylke, og her har vi kun regnet med de hyttene som eies av folk «utabygdes». For de kommersielle overnattingsgjestene har vi mottatt tall fra Destinasjon Trysil som de selv har samlet inn, siden den offisielle statistikken er mangelfull. Her er også såkalt hytteformidling inkludert.

Sommersesongen definerer vi som mai-oktober og vintersesongen som november-april.

Antall gjestedøgn per segment og måned. Kilde: Statistikknett, Destinasjon Trysil, Airdna, TØI 2008.

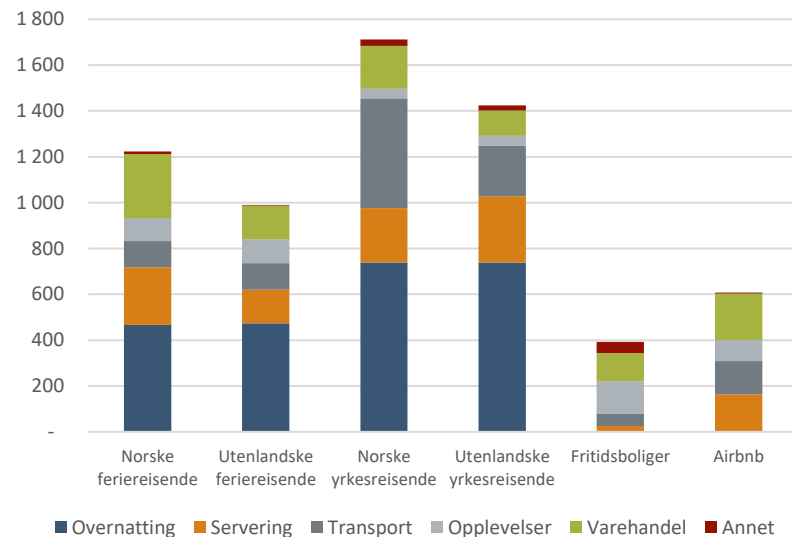
Hotellgjester har høyere døgnforbruk enn gjester ved hytter og Airbnb. Differansen skyldes primært ulikt overnattingsforbruk.

Innovasjon Norges Turistundersøkelse ligger til grunn for beregningene av forbruk i denne analysen. Her intervjues et stort antall reisende på forskjellige destinasjoner om blant annet om hvor mye penger de har brukt på reisen.

Beregnet døgnforbruk for ulike segmenter vises i figuren til høyre. Vi ser at yrkesreisende bruker mest, og at nordmenn bruker litt mer enn utlendinger. I Trysil er det relativt mer hytteutleie enn mange andre steder, og det drar ned forbruket til de feriereisende siden hyttegjester bruker mindre enn hotellgjester. Gjester ved egne private fritidsboliger antas å ha et relativt lavt døgnforbruk på i underkant av 400 kroner. I tillegg har hytteeierne vesentlige faste kostnader, se s. 27 og 31.

Det er usikkerhet forbundet med tallene. Tallene er basert på selvrapportert forbruk, en mulig feilkilde i seg selv, og man kan ikke være helt sikker på å ha intervjuet et representativt utvalg. Intervjuer til Turistundersøkelsen foretatt i Hedmark, Oppland, Buskerud og Telemark er slått sammen og anonymisert ut fra intervjusted. Intervjuene er i stor grad ble foretatt ved kommersielle overnattingssteder, og treffer trolig best for hotellgjester. Forbruket ved egne hytter er basert på relativt gamle tall fra TØI, for Hedmark samlet.

Gjennomsnittlig døgnforbruk fordelt på forbrukskategorier. Kilde: Innovasjon Norges Turistundersøkelsen 2013-2016 og TØI (2008), bearbejdet av Menon.

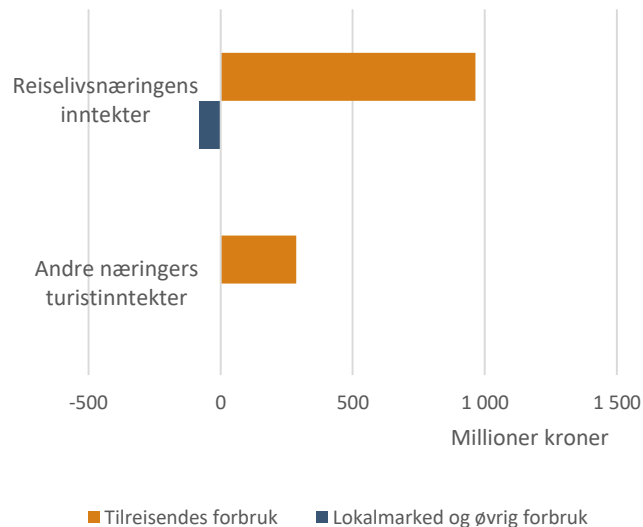
Tilreisende la igjen 1250 millioner kroner i Trysil i 2018

Vi beregner at tilreisende til Trysil legger igjen omtrent 1250 millioner kroner, og det utgjør 815 kr i gjennomsnitt per gjestedøgn. 964 millioner kroner tilfaller reiselivsnæringen, og 286 millioner kroner tilfaller handelsnæringen og andre tjenester.

Det beregnede reiselivsforbruket er høyere enn omsetningen i reiselivsbedriftene i Trysil. Det er uvanlig i slike analyser, men det er flere mulige forklaringer. En del av forbruket kan tilfalle aktører som ikke er rapporteringspliktige bedrifter i Trysil. Det kan være enkeltpersonforetak, foretak registrert i andre kommuner eller foretak registrert under andre bransjekoder. En annen mulig forklaring er at gjennomsnittlig døgnforbruk kan være overvurdert.

Vi finner at inntektene fra tilreisendes forbruk tilsvarer 190 000 kroner i inntekter per innbygger i kommunen. Den store tilstrømmingen av turister bidrar til at innholdsbransjene er rettet mot turister, mens lokalmarkedet er relativt mindre viktig. Utover forbruket bidrar turismen til investeringer i blant annet fritidsboliger, noe vi kommer tilbake til senere i rapporten.

Beregnet forbruk fra tilreisende og andre, i reiselivsnæringen og andre næringer.
Omsetning i millioner kroner.

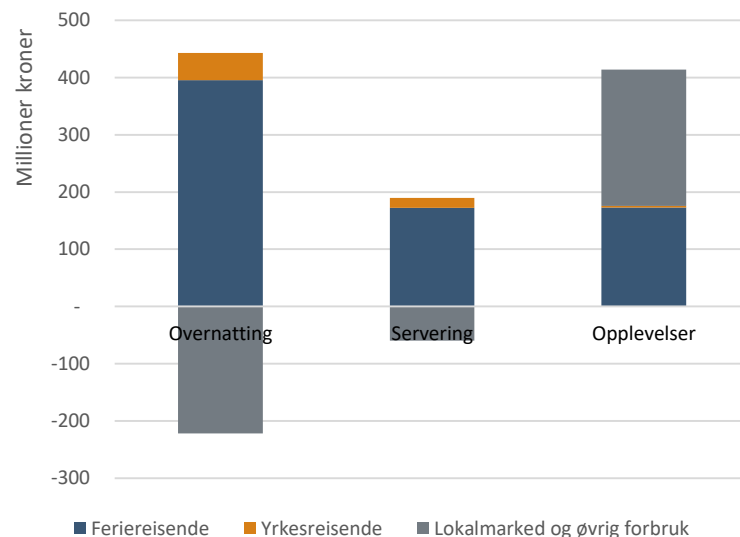
Feriereisende er reiselivet i Trysils viktigste inntektskilde

Vi beregner at feriereisende legger igjen 740 millioner kroner i forbruk innenfor overnatting, servering og opplevelser, mens yrkesreisende beregnes å bruke 68 millioner kroner på disse forbrukskategoriene. Vi bruker innholdsbransjene som betegnelse på de bransjene som tilbyr disse reiselivsproduktene.

Estimatene er gjort ved å beregne tilreisendes forbruk ut fra gjestestatistikk og forbruksundersøkelser på hva tilreisende bruker på overnatting, servering og opplevelser sett opp mot total omsetning i de rapporteringspliktige foretakene i Menons regnskapsdatabase.

Vi beregner at tilreisende står for mindre enn halvparten av omsetningen i opplevelsesbransjen. Det fremstår som lite realistisk. Noe av forklaringen kan ligge i at forbrukstallene, som er gjennomsnitt for en større region, undervurderer forbruket på opplevelser blant gjester i Trysil. En annen forklaring kan være at mange reiser til Trysil på dagreiser.

Beregnet omsetning fra tilreisende i 2018 sammenliknet med total omsetning i reiselivets innholdsbransjer i 2017. Millioner kroner. Kilder: SSB, Destinasjon Trysil, Innovasjon Norge Turistundersøkelsen, Menons regnskapsdatabase.

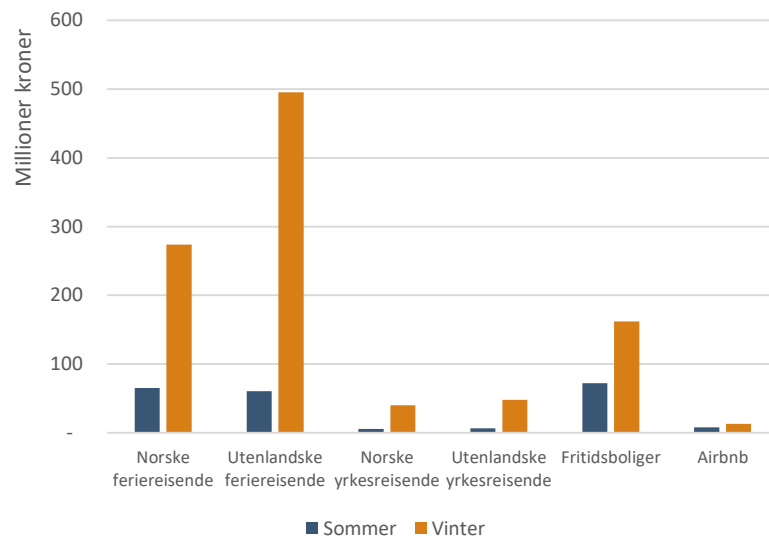

Mye høyere reiselivsinntekter om vinteren enn om sommeren

Reiselivsnæringen i Norge har utfordringer knyttet til sesongvariasjoner i turisttellerspørselen. Turisttellerspørselen i Norge er størst i sommermånedene juni, juli og august, med en klar topp i juli. Fjellområder hvor reiselivsproduktet først og fremst er innrettet mot ski- og alpinopplevelser, har en omvendt sesongstruktur hvor vintermånedene er høysesong. For Trysil beregner vi at 83 prosent av tilreisendes forbruk er i vinterferien. Trysil har store inntekter fra utenlandske baseturister på skiferie på vinteren.

Sesongsvingninger gir næringen vanskeligheter med å tilby helårsarbeidsplasser og slik tilegne og utvikle nødvendig kompetanse. Slike utfordringer gjelder i Trysil også, men sommersatsningen vil kunne redusere problemet hvis veksten de neste årene blir høyere om sommeren enn om vinteren.

Beregnet omsetning fra tilreisende i 2018 fordelt på sesong, marked og formål.
Sommerferien definerer vi som mai-oktober, og vinterferien som november-april.

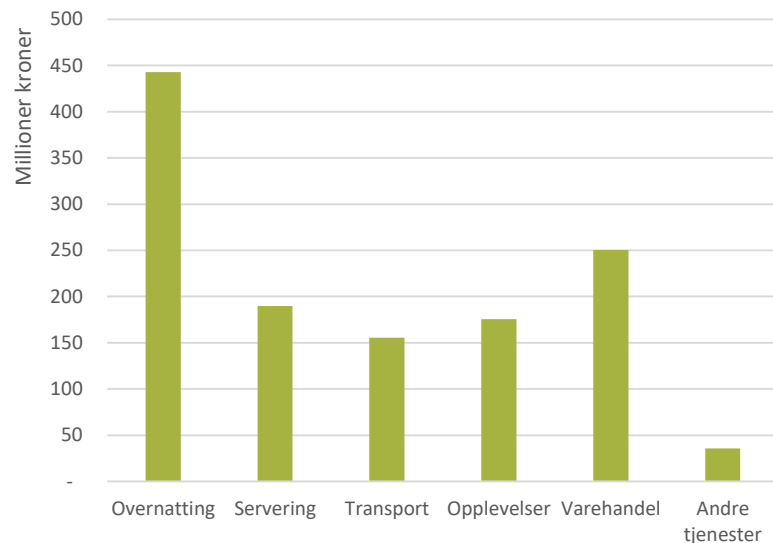
Størst inntekter fra tilreisende innen overnatting og handel

Av et beregnet forbruk fra tilreisende på totalt 1250 millioner kroner i 2018, beregner vi at det ble brukt ca. 443 millioner kroner på overnatting. Noe av dette tilfaller andre aktører enn overnattingsbedriftene i Trysil. Det kan eksempelvis være inntekter til privatpersoner som leier ut hyttene sine gjennom hytteformidling, eller overnatting gjennom Skistar (registrert i opplevelsesbransjen).

Vi beregner at tilreisende legger igjen ca. 250 millioner kroner innen varehandelen. Av de 190 millionene vi beregner at brukes på servering, vil noe tilfalle hotellene og skisentrene, i tillegg til de bedriftene vi definerer innunder serveringsbransjen.

Tilreisende står, med 176 millioner kroner i beregnet forbruk, for drøyt 40 prosent av omsetningen innen opplevelsesbransjen. Skistar Trysil har en heisomsetning på ca. 250 millioner kroner, så det kan hende at forbruket på opplevelser er underestimert. Men vi har ikke beregnet forbruket til lokalbefolkningen og dagsturister.

Beregnet total omsetning fra de tilreisende per forbrukskategori i 2018. Millioner kroner.

De fleste som eier hytte i Trysil bor på det sentrale Østlandet

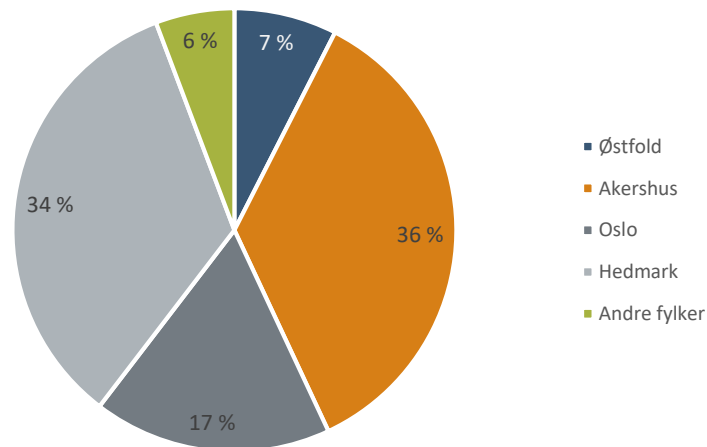
Det er mer enn 6600 fritidsbygninger i Trysil, og hytteturismen bidro med drøyt 230 millioner kroner i forbruk i 2018.* Det bygges mellom 100 og 200 hytter i hvert år i kommunen.

TØI og Prognosesenteret har kartlagt noen sentrale faktorer som påvirker bruk av fritidsboliger ved fjelldestinasjoner. Når man først eier en fritidsbolig på fjellet er ikke stedsattributtene eller tilbudet rundt det viktigste for hvor hyppig boligen brukes, men heller standarden og hvor enkelt det er å reise dit. I følge undersøkelser Prognosesenteret har gjort er reisetid stadig viktigere for dem som skal kjøpe hytte, og kjøretid på rundt tre timer er en smertegrense for mange (Farstad & Dybedal, 2011).

Mange østlendinger har Trysil innenfor tre timers kjøreavstand. I tillegg til Hedmark, er svært mange av hytteeierne fra Oslo og Akershus. Kun 6 prosent av hyttene eies av folk som ikke bor i Østfold, Akershus, Oslo eller Hedmark. Trysil fremstår dermed trolig mindre attraktiv som hyttekommune for folk fra andre fylker på det indre Østlandet.

** Dette er bruksavhengig forbruk. Omsetning fra hyttebygging og faste kostnader ved å ha hytte omtales senere i rapporten.*

Bosted til eiere av fritidsboliger i Trysil. Kilde: SSB.

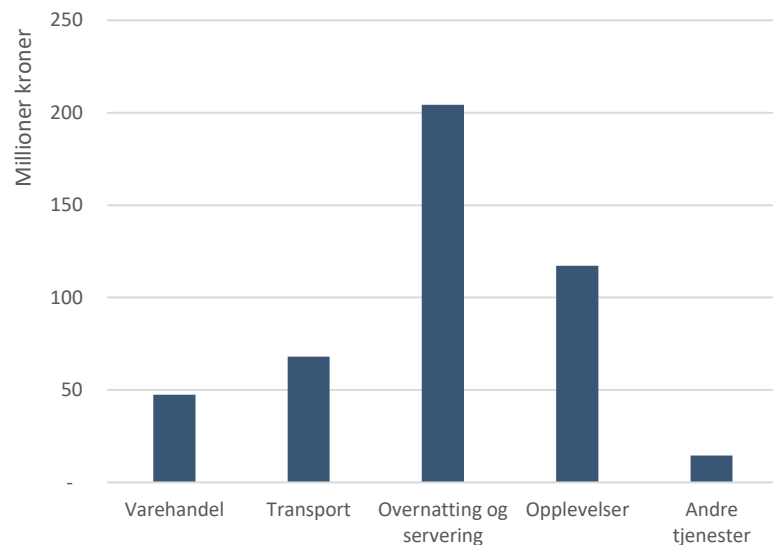
Tilreisende bidrar med 450 millioner kroner i lokal verdiskaping

Vi beregner at tilreisendes forbruk i 2018 la grunnlag for en verdiskaping på drøyt 450 millioner kroner i det reiselivsrettede næringslivet i Trysil. Verdiskaping er definert som bedriftenes lønnskostnader og driftsresultatet før skatt, avgifter, nedskrivninger og avskrivninger. Verdiskaping er omsetningen som «blir igjen» i bedriftene etter vare- og tjenestekjøp for å avlønne innsatsfaktorene arbeidskraft og kapital.

Vi har regnet om det samlede reiselivsrelaterte forbruket (omsetningen) til verdiskaping ut fra lokale forholdstall mellom omsetning og verdiskaping per bransje.

Verdiskaping fra tilreisendes forbruk fordeler seg som forventet først og fremst mellom bransjene i reiselivsnæringen, hvor overnattings- og serveringsvirksomhet står for 204 millioner kroner, og det er en verdiskaping på 185 millioner i annet reiseliv, transport og opplevelser. Handelsnæringen har en verdiskaping på 48 millioner kroner knyttet til tilreisendes forbruk. Selv om varehandelen beregnes å få større inntekter fra tilreisende enn opplevelser og transport, er verdiskapingen lavere, noe som skyldes at en større andel av inntektene går til leverandører i verdikjeden.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk i 2018. Millioner kroner.

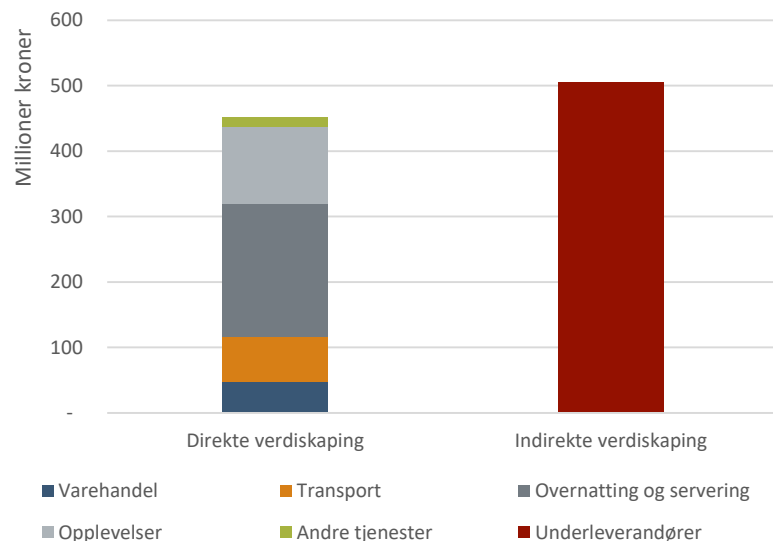
Betydelige ringvirkninger i form av verdiskaping hos underleverandører innenlands

Verdiskapingen hos norske underleverandører er enda høyere enn den direkte verdiskapingen fra de tilreisendes forbruk.

Den indirekte verdiskapingen er beregnet ut i fra lokal reiselivsnærings vare- og tjenestekjøp i Norge, og tilfaller således ikke bare lokalt næringsliv. Indirekte verdiskaping er produksjonen til underleverandører gjennom hele verdikjeden. Direkte og indirekte verdiskaping summerer seg til reiselivets omsetning minus import til Norge for hele verdikjeden samlet.

Eiendom, forretningsmessig tjenesteyting og næringsmiddel-industri er eksempler på viktige leverandørnæringer til reiselivet.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk i 2018, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner.

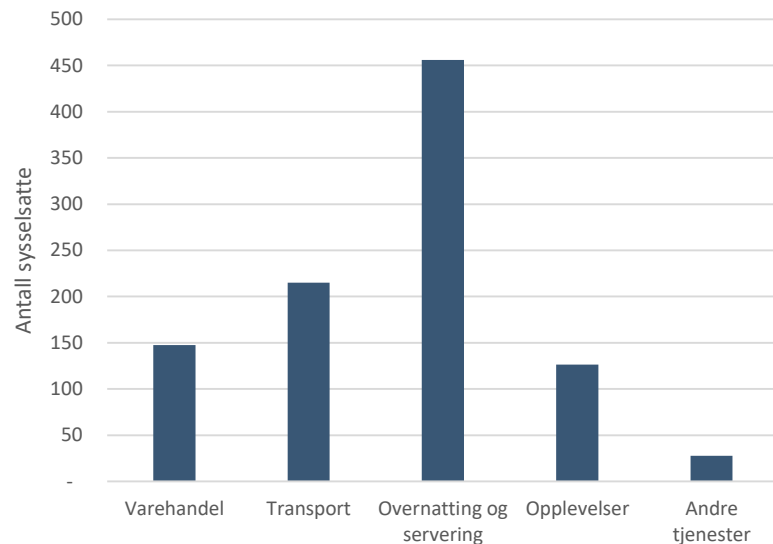

Nesten 1000 reiselivsrelaterte arbeidsplasser

Vi beregner at tilreisendes forbruk i 2018 la grunnlag for ca. 970 arbeidsplasser i det reiselivsrettede næringslivet i Trysil. Reiselivet er svært viktig for sysselsettingen i Trysil og andre distriktsdestinasjoner. Av arbeidsplassene beregner vi at nesten halvparten er innen overnatting og servering.

Overnatting og servering er arbeidsintensive bransjer. Mye av etterspørselen innen overnatting og servering er på kveldstid, helger eller i ferier, og en stor andel av arbeidsinnsatsen gjøres av deltids- og sesongarbeidere. Lønns- og produktivetsnivået er følgelig lavt sammenlignet med næringslivet ellers. Omsetning innen overnatting og servering gir mange lokale arbeidsplasser, og skaper arbeidsmuligheter for ungdommer, utlendinger og lavutdannet arbeidskraft som kan ha vanskeligheter med å få seg arbeid ellers. Ikke alle arbeidsinnsats utføres av personer som bor fast i regionen.

Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk i 2018.

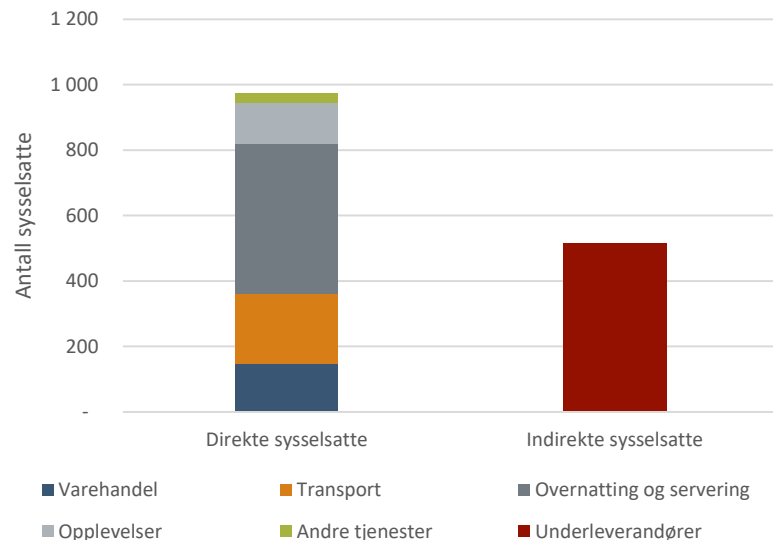

De tilreisendes forbruk legger grunnlag for omtrent 500 arbeidsplasser i verdikjeden

Reiselivsnæringens vare- og tjenestekjøp tilsvarer omtrent 500 arbeidsplasser hos underleverandører i verdikjeden innenlands.

Det reiselivsrelaterte forbruket legger grunnlag for flere arbeidsplasser i bedriftene som selger direkte til tilreisende enn hos underleverandørbedriftene. Dette skyldes at reiselivsbedriftene er mer arbeidsintensive enn underleverandørene; det skapes flere arbeidsplasser per omsetningskrone innen overnatting og servering enn hos for eksempel eiendomsselskap eller andre vare- og tjenesteleverandører. Mange av de indirekte sysselsatte i den nasjonale verdikjeden jobber og bor i andre deler av landet.

Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk i 2018, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner.

A photograph of three skiers standing on a snowy mountain slope, looking out over a vast, flat landscape under a clear blue sky. The sun is low on the horizon, creating a warm orange glow and long shadows. The skier on the left wears a white jacket and dark pants. The skier in the middle wears a dark jacket and bright yellow pants. The skier on the right wears a tan jacket and dark pants. They are all holding ski poles and standing on their skis. The snow is covered in tracks from previous skiers.

Utvikling i reiselivet i Trysil

Foto: Ola Mattson/Skistar Trysil

Vekst hvert år siden 2011 i antall kommersielle gjestedøgn

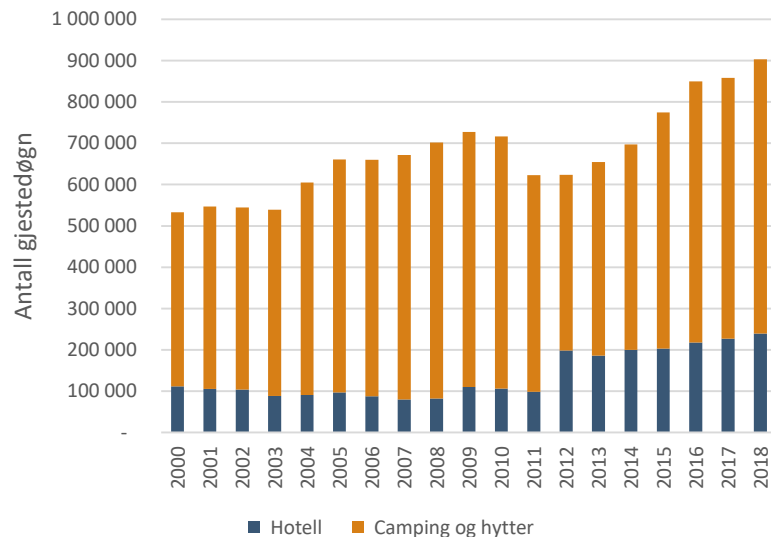
Trysil har mål om 1 million kommersielle gjestedøgn innen 2020, og passerte 900 000 i 2018. Veksten siden 2011 har vært på 45 prosent.

Dette er gjestedøgn ved hoteller, campingplasser, hyttegrender og hytteformidling. Tallene er samlet inn av Destinasjon Trysil, på grunn av underrapportering til SSB og Statistikknetts publiserte statistikk.

Flest gjestedøgn tilbringes ved campingplasser og utleiehytter (hyttegrend og hytteformidling), med over 650 000 gjestedøgn i 2018.

Hotellene hadde 240 000 gjestedøgn i 2018. Fra 2011 til 2012 ble antall hotellgjestedøgn doblet, noe som kan henge sammen med etableringen av Mountain Resort Trysil.

Utvikling i antall kommersielle gjestedøgn. Kilde: Destinasjon Trysil og Statistikknett.

Sommerandelen ved de kommersielle overnattingsstedene har økt siden 2015

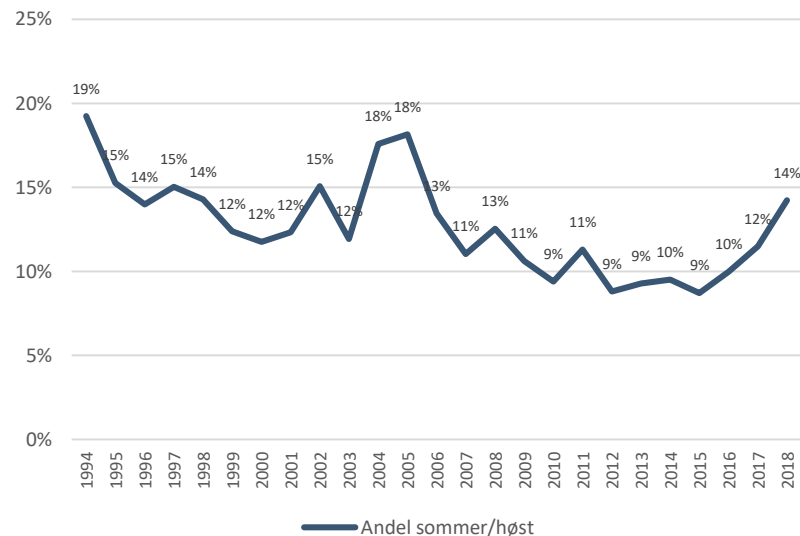
Trysil er en utpreget alpin- og vinterdestinasjon, men har hatt høyere vekst om sommeren enn om vinteren de siste tre sesongene. Dette henger trolig mye sammen med satsningen på stisykling. I 2018 var ca. 130 000 av totalt 900 000 gjestedøgn om sommeren, tilsvarende 14 prosent. Sommerandelen hadde ikke vært så høy siden 2005. Målt i antall kommersielle gjestedøgn er 2018 den beste sommersesongen i Trysil noensinne.

Ifølge Destinasjon Trysil rundet man 200 000 sykkelrunder i anleggene i 2018, mot 30 000 i 2015. I 2018 ble det registrert 53 000 sykkel dager, en økning på 30 prosent fra året før.

Transportøkonomisk institutt har i en ringvirkningsanalyse beregnet at sykkelsetningen i Trysil stod for en meromsetning på 55 millioner kroner i 2017 sammenlignet mot 2014. Med enda flere sykkel turister i 2018, har meromsetningen trolig økt ytterligere.

Utvikling i sommerandelen av de kommersielle gjestedøgnene (mai-oktober).

Kilde: Destinasjon Trysil.

Reiselivsbedriftene i Trysil har en samlet verdiskaping på drøyt 400 millioner kroner

Verdiskapingen i reiselivsbedriftene i Trysil passerte 400 millioner kroner i 2017. Det tilsvarer ca. 64 000 kroner per innbygger i Trysil kommune.

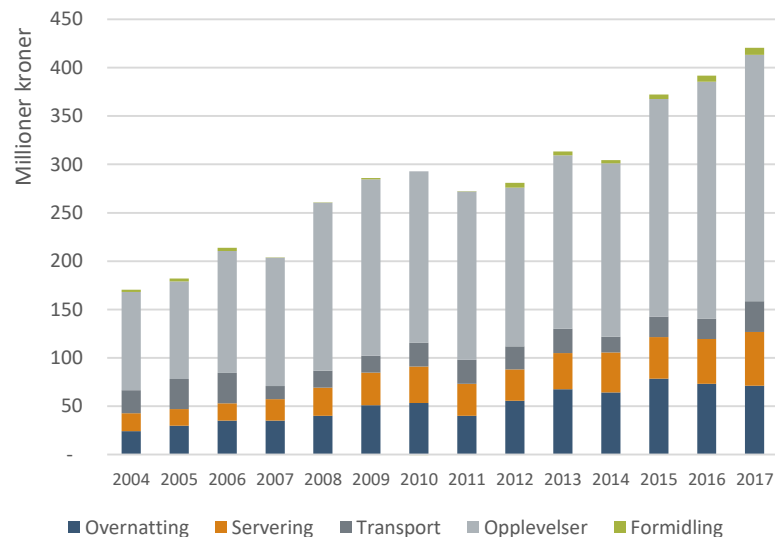
Etter mange år med beskjeden vekst har verdiskapingen økt kraftig siden 2015, og særlig i innholdsbransjene.

Opplevelsesbransjen står for mer enn halvparten av verdiskapingen i reiselivet i Trysil. Skistar, Trysilguidene, Trysilfjellet Golf og Fulufjellet er opplevelsesbedriftene med høyest verdiskaping.

Særlig overnattingsbransjen har hatt høy vekst i mange år. Radisson Blu Resort Trysil og Mountain Resort Trysil er store lokale overnattingsaktører.

Transport har ligget på et stabilt nivå. Trysilekspressen dominerer bransjen.

Utvikling i total verdiskaping per reiselivsbransje. Kilde: Menons regnskapsdatabase.

Reiselivsbedriftene i Trysil sysselsetter ca. 770 personer

Reiselivet i Trysil har store sesongsvingninger i besøket, og følgelig betydelig innslag av sesong- og deltidsarbeid. Reiselivsbedriftene hadde ca. 770 ansatte i 2017.

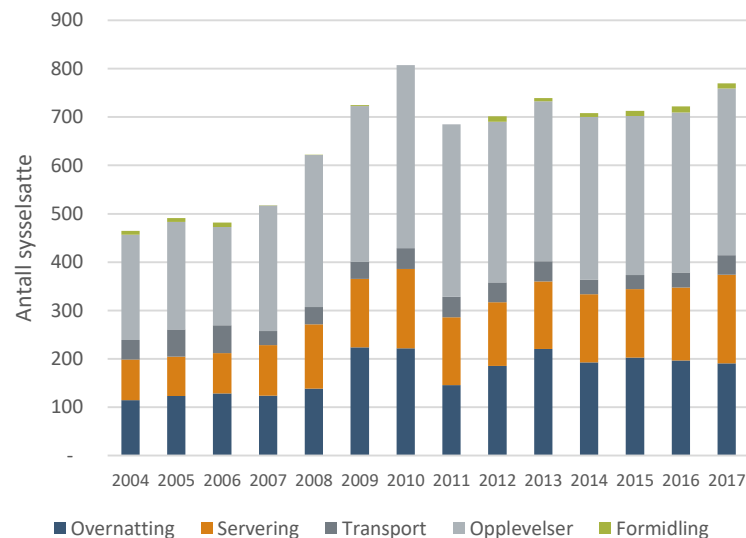
Opplevelser er bransjen med flest ansatte, og har vært det hvert år siden 2004. Antall ansatte i reiselivet nådde en topp i 2010. Sysselsettingen har vært svakt økende siden 2014.

Det har vært mer enn 100 prosent vekst i antall årsverk innen servering siden 2004. Veksten har vært høy også innen overnatting og opplevelser.

Utviklingen i antall årsverk i reiselivsbransjene følger i stor grad mønsteret i utviklingen i verdiskapingen. For alle bransjene har verdiskapingen økt mer enn antall årsverk siden 2004. Det kan skyldes prisvekst, produktivitetsvekst eller, mest trolig, en kombinasjon av disse.

Antall ansatte er beregnet ut fra antall årsverk og forholdet mellom ansatte og årsverk per bransje. Antall årsverk er beregnet ut fra bedriftenes innrapporterte lønnskostnader, og gjennomsnittlig årslønn for heltidsansatte per bransje fra SSB. Det er en del usikkerhet knyttet til tallene, men metoden sikrer konsistens over tid.

Utvikling i antall sysselsatte per reiselivsbransje fra 2004 til 2017. Kilde: Menons regnskapsdatabase og SSB.

Den typiske reiselivsbedriften i Trysil er langt mer lønnsom enn den typiske reiselivsbedriften nasjonalt

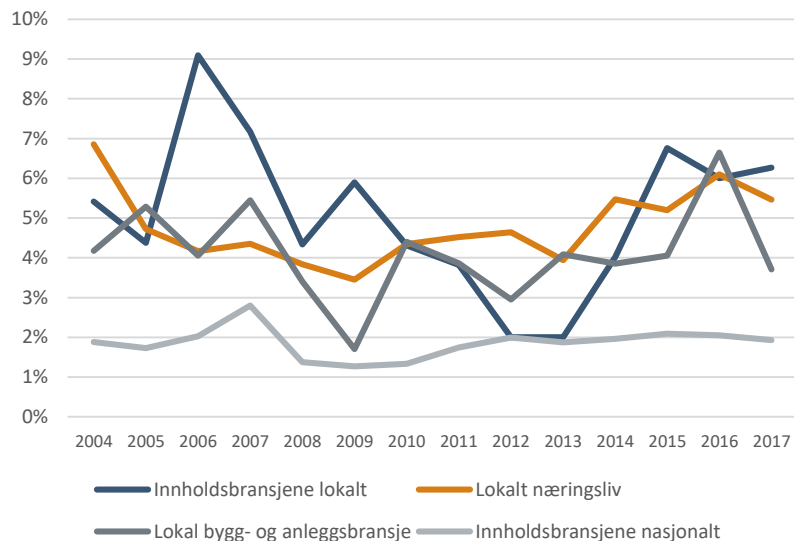
Reiselivsbedriftenes driftsmarginer er omtrent på linje med resten av næringslivet i Trysil landsgjennomsnittet i reiselivet – og klart høyere enn «landsmedianen» i reiselivet.

At medianbedriften i reiselivet i Trysil har en driftsmargin på 6 prosent, tyder på at mange reiselivsbedrifter tjener penger på den gode utviklingen i reiselivet i Trysil. For hele det norske stedbundne reiselivet har medianbedriften bare 2 prosents driftsmarginer.

Innholdsbransjene er overnatting, servering og opplevelser. Lokalt næringsliv er privat næringsliv unntatt olje og finans.

Mange hotell, både kjedehotell og selvstendige, har leieutgifter som varierer med omsetning, slik at økte inntekter gir stabile resultater i driftsselskap, mens eiendomsselskapet opplever økte inntekter. Slik sett er nok status og utvikling i lønnsomhet undervurdert for overnattingsbransjen sammenlignet med resten av næringslivet.

Lønnsomhet: Driftsmargin – median. Kilde: Menons regnskapsdatabase.

Investeringer i fritidsboliger

Foto: Ola Mattson/Skistar Trysil

Ca. 230 arbeidsplasser og 155 millioner kroner i verdiskaping fra hyttebygging og faste kostnader knyttet til å ha hytte

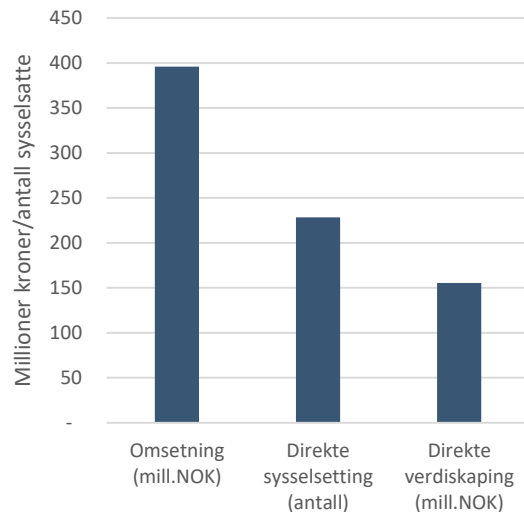
Med 6645 fritidsbygninger er Trysil en attraktiv kommune for hytteturisme, og det bygges stadig nye hytter og fritidsleiligheter. Vi har beregnet lokale økonomiske effekter av hyttebygging, og faste kostnader knyttet til oppgradering og vedlikehold og kjøp av lokale tjenester.

Som det fremkommer av figuren genererer hyttebygging, vedlikehold og oppgradering av hytter om lag 400 millioner kroner i omsetning i Trysil. Av dette er to tredeler knyttet til hyttebygging. Omsetningen tilsvarer ca. 230 arbeidsplasser, der hyttebyggingen står for drøyt halvparten. Omsetningen tilsvarer 155 millioner kroner i verdiskaping.

For å estimere omsetningen fra hyttebygging har vi lagt til grunn gjennomsnittlig areal per hytte og gjennomsnittlig antall igangsatte/fullførte fritidsbygninger i kommunen. Videre har vi antatt en gjennomsnittlig byggekostnad på 25 000 kroner per kvm, samt 400 000 kroner for klargjøring av tomt. Gjennomsnittlig årlig kostnad for vedlikehold, oppgradering og lokale tjenester (som brøyting og løypeavgift) per eksisterende fritidsbygning er satt til 40 000 kroner. Andelen lokale innkjøp til bygging, oppgradering og vedlikehold (entreprenører, materialer osv.) antas å være lik 50 prosent.

Vi legger i beregningene til grunn faste kostnader ved ca. 5850 fritidsboliger som eies av personer som ikke bor i Trysil. For hyttebygging legger vi alle de 191 nybygde fritidsbygningene i 2018 til grunn i beregningene.

Direkte sysselsetting og verdiskaping av beregnet lokal omsetning fra hyttebygging inkludert oppgradering og vedlikehold i 2018. Kilde: SSB, TØI (2008).

Reiselivets lokale betydning

Foto: Hans Martin Nysæter/Trysil

Tilreisende og hytteeierskap legger grunnlaget for 45 prosent av verdiskapingen og 54 prosent av sysselsettingen i det lokale næringslivet

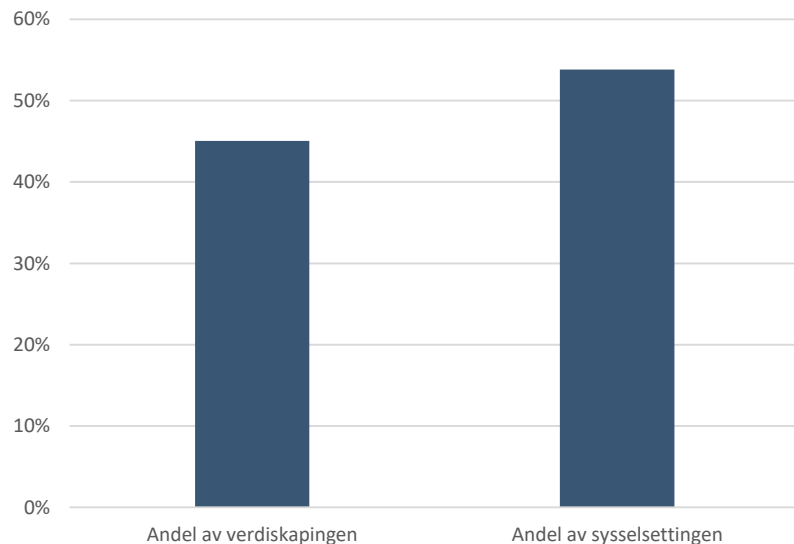
Vi beregner at forbruk og investeringer legger grunnlag for 45 prosent av verdiskapingen og 54 prosent av sysselsettingen i næringslivet (uten olje og finans) i Trysil.

Omtrent tre firedeler av verdiskapingen og sysselsettingen kan knyttes til tilreisendes forbruk, og omtrent en firedel av verdiskapingen og sysselsettingen kan knyttes til hytte-investeringer og faste kostnader knyttet til hytteeierskap.

I tillegg til at 45 prosent av all verdiskaping i Trysil kan knyttes til forbruk og investeringer, vil reiselivsnæringen, handelsnæringen og bygg- og anleggsnæringen gjøre store innkjøp lokalt, noe som genererer inntekter innenfor eiendomsbransjen, forretnings-tjenester, varehandel og så videre.

Samlet sett kan vi slå fast at reiselivet er helt sentralt for opprettholdelse av lokalsamfunn, befolkningsutvikling, offentlig og privat tjenestetilbud i Trysil.

Beregnet direkte verdiskaping og sysselsetting fra tilreisende som andel av total verdiskaping og sysselsetting i næringslivet i Trysil.

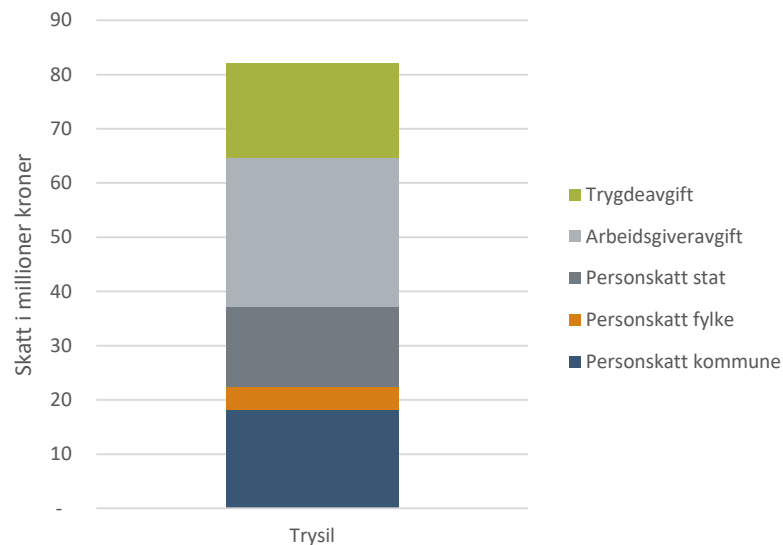
De reiselivsansatte genererer betydelige skatteinntekter til kommune, fylke og stat

Mens Staten har inntekter fra en lang rekke inntektskilder, kommer kommunenes skatteinntekter i all hovedsak fra arbeidstakeres inntekter. Figuren til høyre viser beregnede totale skatte- og avgiftsinntekter fra arbeidsinntekten til reiselivsansatte i Trysil i 2017, for både stat, fylke og kommune.

Vi ser at det offentlige samlet mottok over 80 millioner kroner i skatteinntekter fra arbeidsinntekten til de reiselivsansatte i Trysil i 2017. 18 millioner kroner tilfalt Trysil kommune, og 4 millioner kroner tilfalt Hedmark fylke. Det resterende var statlige inntekter i form av personskatt, arbeidsgiveravgift og trygdeavgift.

Trygdeavgift og arbeidsgiveravgift beregnes av samlet skattbar inntekt, mens personskatt til kommune, fylke og stat beregnes av bruttoinntekt fratrasket et fradrag på om lag 120 000 kroner. Beregningene er foretatt ut fra lønnskostnader, beregnet antall årverk og gjennomsnittlig årslønn for heltidsansatte per reiselivsbransje.

Beregnete direkte skatte- og avgiftsinntekter fra reiselivsansattes arbeidsinntekt i 2017. Millioner kroner. Kilde: Menon og SSB. (Tallgrunnlaget er oppdatert i 2019 gjennom en grundig gjennomgang av reiselivspopulasjonen.)

Eiendomsskatt fra fritidsboliger er en betydelig inntektskilde for Trysil kommune

Eierne av de drøyt 6600 hyttene i Trysil betalte til sammen 14 millioner kroner i eiendomsskatt i 2018, ifølge tall vi har mottatt fra kommunen. Det gir et gjennomsnitt på ca. 2100 kroner per enhet. Trysil får større inntekter fra eiendomsskatt fra fritidsboliger enn fra vanlige boliger.

Skatteinntektene bidrar til å finansiere velferdstjenester, som også hyttefolk i noen grad nyter godt av. Eksempelvis har folk rett til nødvendig helsehjelp på et forsvarlig nivå, for eksempel i form av hjemmesykepleie, også på hytta.

I 2018 ble det foretatt ny taksering av alle eiendommer i Trysil. Fra 2019 blir skattesatsen redusert fra 7 til 1 promille, og det blir innført et bunnfradrag på 250 000 kroner. Ny taksering vil gi høyere skattegrunnlag, men når satsene samtidig reduseres, er det ikke gitt hvordan skatteinntekt per eiendom vil påvirkes.

Totale kommunale inntekter fra eiendomsskatt i 2018, fordelt på fritidsboliger, boliger og annen eiendom. Kilder: SSB tabell 12503 og Trysil kommune

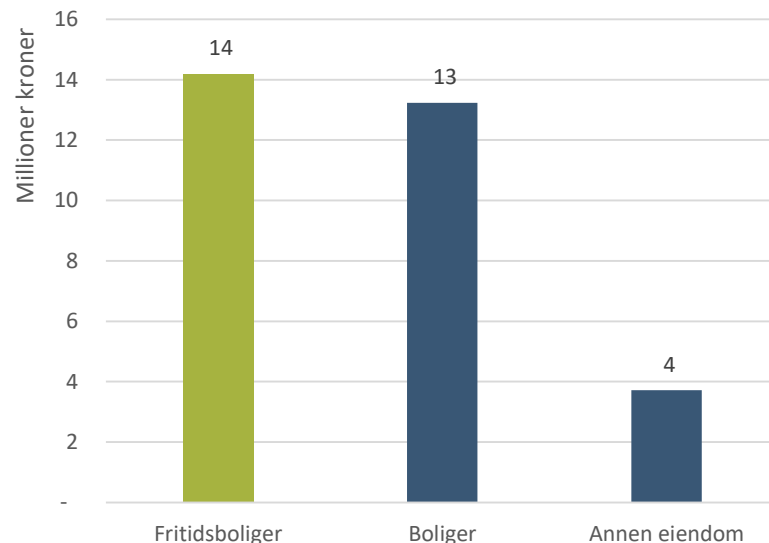

Foto: Ola Mattson/Skistar Trysil